

Фитна қачон бошланган ва қаердан келади?

15:00 / 26 февраль 2917

هُنَّعُ هَلْ لَّا يَضْرَعُ فِي دُحْنٍ نَعُ
هُنَّعُ هَلْ لَّا يَضْرَعُ رَمْعُ دُنْعُ أَنْ كَ: لَاقِ
عَمَّ سُمُّ كُيَا: لَاقِفُ هُنَّعُ
هُنَّعُ لَّا يَلْ صَ هَلْ لَّا لُ وُسَر
نَتِ فُلَا رُكُ دَيِّ مَلَّ سَوِ هَيَّ لَع
هُنَّعُ مَمَّ سُنَّ حَنُّ: مَوْقِ لَاقِفُ
نُونُ عَتُّ مُمُّ لَعَلَّ: لَاقِفُ

هَلْ هَآءِ فِي لُجْرٍ لَآءِ نَتِ فِ
كَلْتِ بَلِاقٍ، لَجَا: اُولَاقٍ؟ هِرَاجٍ و
مِآيٍ صِلَاوُةً اَلَّصِلَا اَهُرَّفَكْتُ
عَمَّ سَمُكِيَّ اَنَكَلَوُ، ؤَقَدَّصِلَاوُ
لَاقٍ؟ رِحْبُلَا جُومُ جُومَتِ يَتُّلَا
مُوقِلَا تَكْسَافُ: ؤَفِي دُح
هَلَلَتْنَا بَلِاقٍ، اَنَا: تُتَلُقَفِ
لُوسَرُّتْ عَمَّ سَمُ: تُتَلُقِ؟ كُوبَا
هَيَلَعُ هَلَلَا يَلَصِ هَلَلَا
ضَرَعْتُ» : لُوقِي مَلَسَوُ
بُولُقِلَا يَلَعُ نَتِ فِلَا
يَافُ اَدُوعِ اَدُوعِ رِي صَحَلَاكِ
هَيَفَتِكُنْ اَهَبِرْشُ اِبَلِقِ

بَلَقْ يَأُوْءَاذُوْسُ ۖ ؕ ؕ ؕ تَكُنْ
ةَكُنْ هِي فَ تَكُنْ اَهْرَكُنْ ا
يَلَع رِي صَت ت يَّ تَح ۖ ؕ ؕ ؕ اَضْيَب
لُثِمَ ضَيَّبَا ۖ ؕ ؕ ؕ يَلَع نِي بَلَق
ةَنْتِ ف ۖ ؕ ؕ ؕ رَضَت اَلَف اَفَّصِلَا
ضُرَالَاوُتَاوْمُ سَلَا تَمَادَام
زُوْكَلَاك اَدَابُرْمُ دُوْسَا رَخَالَاو
اَلَو اَفُوْرَعْمُ فِرْعَاي اَل اَيَّخَجْمُ
نَم بَرَشَا اَم اَلَا اَرَكُنْمُ رَكُنِي
هَتْتَدَحُو ۖ ؕ ؕ ؕ فَيَدْحَلَاق ، ؕ ؕ ؕ هَاوَه
اَبَاب اَهْنِي بَو كَنْيَب ۖ ؕ ؕ ؕ نَا
لَاق رَسْكُي نَا اَلْشَوِي اَقْلُغْم
وَلَف ، كَل اَبَا اَل اَرْسَاكَا ۖ ؕ ؕ ؕ رَمُع

دَاعِي نَاكَ هَلْ عَلَ حَتُّفٌ هُنَا
رَسُوكُي لَبَّ اَلْ تُتْلُقُ
لُجَرَ رَبِّ اَبْلَا لِكِلْ ذَنْ اَهُتْ تَدَحْ و
اَثِي دَحْ ، تَوْمِي وَا لَتَقِي
هَ اَوْرٍ . طِي ل اَعْ اَل اَب سِي ل
ي ذِمْرَت ل اَو ن اَخِي ش ل ا

Хузайфа розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Умар розияллоҳу анҳунинг олдида эдик. У: «Қай бирингиз Расулуллоҳ алайҳиссаломнинг фитналар ҳақида гапирганларини эшитгансиз?» деди. Бир неча киши: «Биз эшитганмиз», дейишди. У: «Кишининг аҳли ва қўшниси билан боғлиқ фитнани айтяпсизлар шекилли?» деган эди, «Шундоқ», дейишди. «Унга намоз, рўза ва садақа каффорат бўлади. Аммо қай бирингиз денгиздек мавж урадиган фитна ҳақида эшитган?» деди. Қавм жим бўлиб қолган эди, «Мен», дедим. У: «Сенми? Отангга раҳмат!» деди. Мен шундай дедим: «Расулуллоҳ алайҳиссаломнинг шундай деганларини эшитганман: **«Фитналар қалбга худди бўйранинг чўпидек кетма-кет келади. У қайси қалбга кирса, унга қора нуқта босилади. Қайси қалб уни инкор қилса, унга оқ нуқта босилади. Охир-оқибат булар икки хил қалбга айланади. Бири сафодек оппоқ бўлиб, токи осмонлару ер бор экан, унга фитна зарар етказмайди. Бири эса қора бўлиб, бир оз оқ аралашган бўлади. У тўнкарилган кўзага ўхшайди. Маъруфни билмайди, мункарни инкор қилмайди. Лекин ўзининг ҳавои нафсига нима тўғри келса, ўшани билади»**. Сўнгра унга «Сен билан унинг орасида ёпиқ эшик бор. У синдирилса керак», дедим. «Синдириладими, отанг ўлгур? Агар у очилса, ўрнига қайтмас экан-да», деди Умар. «Йўқ, синдирилади», дедим. Мен унга ўша эшик ўлдириладиган

ёки ўладиган бир киши эканлигини айтдим. Бу хато бўлиши мумкин бўлмаган гап эди».

Икки шайх ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Ўша синдириладиган эшик – ҳазрати Умар розияллоху анҳунинг ўзлари эди. У зот ўлдирилгач, гўё фитналарни тўсиб турган эшик синди. Умар розияллоху анҳудан кейин фитналар пайдо бўла бошлади. Ҳазрати Усмон розияллоху анҳунинг даврларида эса фитна авж олиб, мусулмонлар бошига кўпгина мусибатлар тушди.

يَضْرُورٌ مَعْنَى دِيْعَسٍ نَع
أَسْلَجُ تُنْكَ : لَأَقُ هُنَّ هَلْ لَأ
هُنَّ يَضْرُورٌ هُنَّ يَبْأَعْم
يَبْنَلِ دِجْسَمِ يَفْ هُنَّ
مَلَسَ وَ هَيْلَعُ هَلْ لَأ يَلَص
: هُنَّ هُنَّ وَبَأَلْ لَأ ، نَأْوَرْمَ أَنْعَمَ وَ
قُودُصَمُ لَأ قِ دَأْصَلْ لَأ تَعْمَس
يَلَعُ يَتْمُ أَعْلَهَ « : لَوْ قِي
. « شَيْ رُقٍ نَمِ هَمْلَغُ يَدِي
هَلْ لَأ هُنَّ لَأ : نَأْوَرْمَ لَأ قَف

وَبَأَلْ لَاقِفَ ، مَلْغَمٌ هَيْلَعٌ
لَوْ قَأْنَا تَيْشٌ وَ لَ : زَيْرُهُ
نَالُ فَيَنْبَوِ نَالُ فَيَنْبُ
: يَحْيَى نَبُ وَ زَمَعُ لَاقُ ، تَلَعَفَلُ
يَلِإِ يَدَجَعُ مَجْرَحُ أَتَنْكَفُ
أُوكَلَمَ نِيحَ نَأُورَمَ يَنْبُ
أَنَامْلُغُ مَهَارُ إِذِإْفُ ، مَأْشَلِإِبُ
ءَالُؤُهُ يَسَعُ : أَنَلْ لَاقُ أَثَادْحُ
تَنَأُ : أَنَلُوقُ ، مَهْنَمُ أُونُوكَيْ نَأُ
: دَمْحُ أَوِ نَأْخِي شَلِإُ هَأُورُ . مَلْغَمُ

Саъид ибн Амр розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Абу Ҳурайра билан Набий алайҳиссаломнинг масжидларида ўтирган эдик. Марвон ҳам биз билан эди. Абу Ҳурайра: «Мен Содиқул-масдуқ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг **«Умматимнинг ҳалокати қурайшлик болаларнинг қўлида»**, деганларини эшитганман», деди. Марвон: «Ўша болаларга Аллоҳнинг лаънати бўлсин!» деди. Шунда Абу Ҳурайра: «Агар Бану Фулон, Бану Фулон дейишимни истасанг, айтаман», деди.

Амр ибн Яҳё айтади: «Ҳокимият Бану Марвон қўлига ўтганида, Шомда турганида бобом билан чиқар эдим. Бобом уларнинг ёш йигитлар эканини кўриб, «Мана шулар ўшалар бўлса керак», дер эди. Шунда биз «Буни сиз биласиз-да», дер эдик».

Икки шайх ва Аҳмад ривоят қилганлар.

Шарҳ: Ушбу ривоятга суянган баъзилар «Эҳтимол, умматнинг ҳалокатига сабаб бўлганлар Бану Марвон бўлса керак», дейдилар.

هُنَعُ هَلَلَا يَضَرَّ رَمْعَ نُبَا نَع
هُلَلَا يَلَّصَّ يَبْنَلَا عَمَّ سُهُنَا
لَبُقَاتُ سُمَّ وَهَوَّ مَلَّسَ وَهَيَلَع
نَا إِلَا «لُوقِي قُرْشَمُ لَا
ثِيحُ نَمَّ أَنْ هَهَّ نَتِفَلَا
هَاور. «نَا طِي شَلَا نُرَقُ غُلُ طِي
يَذِمُّ رَّتَلَا وَنَا خِي شَلَا

Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Мен Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг машриқ томонга қараб,
«**Огоҳ бўлинглар, фитна мана шу томонда, шайтоннинг шохи
чиқадиган тарафда**», деганларини эшитганман».

Икки шайх ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Уламоларимиз «шайтоннинг шохи» деган ибора ҳақида бир неча хил фикрлар айтганлар.

Довудий «Ҳақиқатан ҳам шайтоннинг иккита шохи бор», деган.

Ҳиравий эса «Унинг икки шохи – бошининг икки тарафидир», деган.

Баъзилар «Шайтоннинг шохидан мурод унинг қувватидир», деганлар.

Пайғамбар алайҳиссаломнинг машриққа ишора қилишларининг маъноси – ўша пайтда машриқ тарафда куфр аҳли яшаган.

هَلَلَا يَلَصُّ يَبْنَلَا نَعُ هُنَعَو
مُهَلَلَا «: لَأَقَمَّ لَسَو هِيَلَع
مُهَلَلَا ، أَنْمَأَشِي ف أَنَلْ كِرَاب
، «أَنَمِّي ف أَنَلْ كِرَاب
يَفَو هَلَلَا لُوسَر أَي : أُولَأَق
كِرَاب مُهَلَلَا «: لَأَق ، أَنَدَجَن
كِرَاب مُهَلَلَا ، أَنْمَأَشِي ف أَنَل
أَي : أُولَأَق ، «أَنَمِّي ف أَنَل
، أَنَدَجَن يَفَو هَلَلَا لُوسَر
: ةَثَلَأَثَلَا يَفَلَأَقُ هُنُظَأَف

نَتِفْلَاوُ لَزَالُ كَانُهُ
نَرَقُ غُلَطِي أِهَبَو
يِرَاخُ بَلَا هَاوَر . «نَاطِي شَلَا
يِذِمُّ رَّتَلَاو»

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: **«Аллоҳим, Шомни баракали қилгин! Аллоҳим, Яманни баракали қилгин!»** дедилар. «Наждни ҳамми?» дейишган эди, яна **«Аллоҳим, Шомни баракали қилгин! Аллоҳим, Яманни баракали қилгин!»** дедилар. «Эй Аллоҳнинг Расули, Наждни ҳамми?» дейишган эди, менимча, учинчисида: **«У ерда зилзилалар, фитналар бўлади, у ердан шайтоннинг шохи чиқади»**, дедилар.

Бухорий ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Баъзи уламолар «Пайғамбар алайҳиссалом Нажд ҳаққиға дуо қилмаганларининг сабаби ўша вақтда у юртнинг аҳли кофир бўлганидир», дейдилар. Нажд Мадинаи Мунавварага нисбатан машриқ тарафдир.

هَلَلَا لُؤْسَرَجَرَحْخ : لَأَقُ هُنَّ عَو
نَمَّ مَلَسَو هَيْلَعُ هَلَلَا يَلَص
سُأَرُ « : لَأَقَفَ شَيْئَا عِ تَيْب
ثِيْحُ نَمَّ أَنْ هَهُ نَمَّ رَفُكُلَا

«نَاطِيَّ شِلْا نُرَقُّ غُلْطِي مَلْسُمٌ هَاوَر. قَرْشَمْلَا يَنْغِي»

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Оишанинг уйидан чиқиб,
**«Куфрнинг боши мана бу ёқда, шайтоннинг шохи чиқадиган
тарафда»**, дедилар, яъни машриқда».

Муслим ривоят қилган.

Шарҳ: Дарҳақиқат, кейинчалик Пайғамбар алайҳиссаломнинг ушбу мўъжизалари ўз тасдиғини топди. Кўпгина фитналар айнан Мадинаи Мунавварага нисбатан машриқ бўлган тарафдан чиқди. Кейинчалик яъжуж-маъжужнинг ҳам, Дажжолнинг ҳам машриқдан чиқиши айтилган.

«Фитналар ва Қиёмат аломатлари» китобидан